

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: 1° Goedkeuring en machtiging tot ondertekening van de investeringsbeschermingsovereenkomst tussen de Europese Unie en haar lidstaten, enerzijds, en de Republiek Singapore, anderzijds;
2° Principiële goedkeuring van het voorontwerp van decreet houdende instemming met de onder 1° vermelde overeenkomst, ondertekend te _____ op _____.

1. INHOUDELIJK

Situering

Totstandkoming

De Raad van de Europese Unie machtigde op 23 april 2007 de Europese Commissie tot het openen van onderhandelingen over een interregionale vrijhandelsovereenkomst tussen de Europese Unie (EU) en de lidstaten van de Associatie van Zuidoost-Aziatische Staten (ASEAN). De machtiging tot ondertekening bevatte de mogelijkheid om bilaterale onderhandelingen te starten indien overeenstemming over gezamenlijke onderhandelingen met een groep van ASEAN-lidstaten onmogelijk was. De groepsonderhandelingen boekten weinig vooruitgang zodat de partijen in maart 2009 besloten een pauze in te lassen. Op 22 december 2009 zetten de EU-lidstaten het licht op groen voor de Europese Commissie om de onderhandelingen voort te zetten met individuele lidstaten van de ASEAN.

De Raad machtigde de Europese Commissie tot het voeren van bilaterale onderhandelingen over een vrijhandelsovereenkomst met Singapore. In 2010 werden de bilaterale onderhandelingen met Singapore geopend. Sindsdien startte de EU bilaterale onderhandelingen over vrijhandelsovereenkomsten met andere ASEAN-landen: Maleisië (2010), Vietnam (2012), Thailand (2013), de Filipijnen (2015) en Indonesië (2016).

Op 12 september 2011 werd de Commissie gemachtigd de lopende onderhandelingen met Singapore uit te breiden tot investeringsbescherming. Dit op grond van een nieuwe EU-bevoegdheid uit hoofde van het Verdrag van Lissabon.

In juli 2015 heeft de Commissie bij het Hof van Justitie van de EU uit hoofde van artikel 218, lid 11, VWEU een verzoek om advies ingediend betreffende de vraag of de Unie de vereiste bevoegdheid had om de overeenkomst waarover met Singapore was onderhandeld, alleen te ondertekenen en te sluiten, of dat de deelname van de EU-lidstaten noodzakelijk zou zijn, of ten minste mogelijk, met betrekking tot bepaalde aangelegenheden.

Het Hof bevestigde in zijn advies 2/15 van 16 mei 2017 dat de EU exclusief bevoegd is met betrekking tot alle aangelegenheden in de overeenkomst waarover met Singapore was onderhandeld, met uitzondering van andere dan directe investeringen en de beslechting van geschillen tussen investeerders en staten waarbij de lidstaten verweerder zijn. De oorspronkelijke tekst waarover was onderhandeld, werd gesplitst om twee op zichzelf staande overeenkomsten tot stand te brengen: een vrijhandelsovereenkomst en een investeringsbeschermingsovereenkomst. De lidstaten dienen dus de investeringsbeschermingsovereenkomst te ratificeren overeenkomstig hun interne procedures. De vrijhandelsovereenkomst dient enkel via de Europese weg geratificeerd te worden.

Parallel aan deze onderhandelingen werd er ook onderhandeld over een partnerschaps- en samenwerkingsovereenkomst tussen de EU en Singapore. Die overeenkomst werd in oktober 2013 geparafeerd. De Vlaamse Regering verleende reeds op 14 februari 2014 haar machtiging tot ondertekening. De ondertekening is voorzien voor 18-19 oktober 2018 in de marge van de Azië-Europa Meeting (ASEM).

Gemengd karakter en ondertekening

Tijdens zijn vergadering d.d. 6 juni 2018 legde de Werkgroep gemengde verdragen (WGV), adviesorgaan van de Interministeriële Conferentie Buitenlands Beleid (ICBB), het gemengde karakter vast. Zowel de federale overheid als de gewesten oefenen hun bevoegdheid uit. Overeenkomstig de beslissing van de ICBB van 9 juli 2008 wordt het verslag van de WGV naar de leden van de ICBB gestuurd. Indien binnen de 30 dagen na de notificatie van het verslag geen bezwaren worden geformuleerd, is het verslag definitief goedgekeurd.

De WGV besliste ook de overeenkomst te laten ondertekenen volgens formule 3 van de ICBB, dit wil zeggen één enkele handtekening in naam van het Koninkrijk België, doch met vermelding van al de betrokken overheden onder de handtekening. Dit is de gebruikelijke formule voor de ondertekening door België van verdragen tussen de Europese Unie (EU) en derde landen.

Net zoals bij de partnerschaps- en samenwerkingsovereenkomst is de ondertekening voorzien voor 18-19 oktober 2018 in de marge van de Azië-Europa Meeting.

Context

Algemeen

Singapore is het kleinste land van Zuidoost-Azië. Singapore bestaat uit één stad en heeft behalve kiesdistricten geen verdere bestuurlijke onderverdeling. Het is dus een (eiland-) stadstaat. Op 9 augustus 1965 werd Singapore een onafhankelijke republiek en lid van het Britse Gemenebest. Singapore is een parlementaire democratie met een eenkamerstelsel. Singapore is misschien klein qua oppervlakte, maar op economisch gebied is het een wereldspeler. Het beschikt over een succesvolle, corruptie-arme en transparante markteconomie. Het is de belangrijkste handelspartner van de EU in de ASEAN. Bovendien is Singapore voor heel wat Europese bedrijven een hub naar de bredere regio, zowel voor export als investeringen.

Singapore is een van de stichtende leden van de Associatie van Zuidoost-Aziatische Naties. Dit is een organisatie met als doel het bevorderen van economische, culturele en politieke samenwerking in de regio.

Relatie tussen de Europese Unie en Singapore

Singapore onderhoudt met alle lidstaten van de Europese Unie (EU) nauwe betrekkingen. De wettelijke basis voor de samenwerking tussen de EU en Singapore is de in 1980 gesloten overeenkomst tussen de EU en de Associatie van Zuidoost-Aziatische Staten (ASEAN). De Europese Commissie is er sinds 2002 vertegenwoordigd. Sindsdien hebben beide partijen hun relaties ontwikkeld met een verhoogde samenwerking in een aantal sleutelsectoren zoals transport, onderzoek en ontwikkeling, en de informatiemaatschappij.

Singapore wordt beschouwd als draaischijf voor de handel in goederen en diensten tussen Europa en Zuidoost-Azië.

Binnen de ASEAN is Singapore de grootste handelspartner van de EU. Met een totale bilaterale handel in goederen van 53,3 miljard euro (2017) en in diensten van 44,4 miljard euro (2016) is Singapore goed voor net iets minder dan een derde van de handel in goederen en diensten tussen de EU en de ASEAN. Tegelijkertijd neemt Singapore, met een bilaterale investeringsstand van 256 miljard euro in 2016, ongeveer twee derde van de investeringen tussen de twee regio's voor zijn rekening. Er zijn meer dan 10 000 EU-ondernemingen gevestigd.

De Europees-Aziatische Stichting (ASEF) heeft haar zetel in Singapore. Deze stichting heeft tot doel het wederzijds begrip en de samenwerking tussen de bevolking van Europa en Azië te bevorderen.

Relatie tussen Vlaanderen en Singapore

Vlaanderen is partij bij de Overeenkomst van 17 november 1978 tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie (BLEU) en de Regering van de Republiek Singapore betreffende de aanmoediging en bescherming van investeringen. Dit akkoord is in werking getreden op 27 november 1980. Daarnaast werd er ook een dubbelbelastingverdrag gesloten tussen België en Singapore. Dit werd gewijzigd door het protocol van 16 juli 2009. Vlaanderen heeft zijn instemmingsprocedure afgerond met het decreet van 7 juni 2013. Dit protocol is in werking getreden op 20 september 2013.

Op het vlak van buitenlandse handel bekleedde Singapore in 2017 de 36^e plaats op de lijst van Vlaamse exportbestemmingen met een totale uitvoer van 1,72 miljard euro. De Vlaamse import uit Singapore bedroeg in 2017 4,26 miljard euro, wat goed was voor een 15^e plaats.

Het Vlaams Agentschap voor Internationaal Ondernemen (Flanders Investment & Trade - FIT) heeft een vertegenwoordiger in Singapore.

Naast de handelsrelaties heeft Vlaanderen goede contacten op het vlak van maritieme samenwerking in deze regio. Er zijn goede relaties tussen de Singaporese en de Vlaamse havens.

Inhoud

De voorliggende overeenkomst zal zorgen voor een hoog niveau van investeringsbescherming, met behoud van het recht van de EU, respectievelijk Singapore om te reguleren en doelstellingen van overheidsbeleid zoals de bescherming van de volksgezondheid, de veiligheid en het milieu na te streven.

De overeenkomst omvat alle aspecten van de nieuwe aanpak van de EU betreffende investeringsbescherming en de handhavingsmechanismen ervan waarin de bestaande bilaterale investeringsverdragen tussen Singapore en lidstaten van de EU niet voorzien. De overeenkomst vervangt de twaalf bestaande bilaterale investeringsverdragen en stelt een modern gemeenschappelijk kader voor investeringsbescherming voor alle EU-investeerders in Singapore vast. De voorliggende overeenkomst komt dus in de plaats van de (hoger vermelde) BLEU-overeenkomst van 17 november 1978.

De investeringsbeschermingsovereenkomst waarborgt dat investeerders uit de EU en hun investeringen in Singapore eerlijk en billijk zullen worden behandeld en niet zullen worden gediscrimineerd ten opzichte van Singaporese investeringen in vergelijkbare situaties. Daarnaast beschermt de voorliggende overeenkomst de investeerders van de EU en hun investeringen in Singapore tegen onteigening, tenzij dit voor doelstellingen van openbaar belang geschiedt, volgens een eerlijk proces, op niet-discriminerende basis en tegen betaling van snelle, adequate en doeltreffende schadeloosstelling overeenkomstig de billijke marktwaarde van de onteigende investering.

De overeenkomst zet een modern en herzien stelsel van investeringsgerechten op voor de beslechting van geschillen dat vergelijkbaar is met het stelsel in de handelsovereenkomst tussen de EU en Canada. Dit systeem zorgt ervoor dat regels voor investeringsbescherming worden nageleefd en het tracht een evenwicht te vinden tussen de bescherming van investeerders op transparante wijze en bescherming van het recht van een staat tot reguleren om doelstellingen van openbaar beleid na te streven. De partijen gaan in de overeenkomst een engagement aan om samen met andere partners te streven naar een multilateraal investeringsgerecht.

2. WEERSLAG VAN HET VOORSTEL OP DE BEGROTING VAN DE VLAAMSE GEMEENSCHAP

Het voorstel heeft geen rechtstreekse weerslag op de begroting van de Vlaamse Gemeenschap.

Het voorstel kreeg gunstig advies van de Inspectie van Financiën op 21 september 2018. Noch de uitgaven, noch de ontvangsten van de Vlaamse overheid worden beïnvloed zodat een gemotiveerd begrotingsakkoord niet vereist is.

Het advies is als bijlage bij de nota gevoegd.

3. WEERSLAG VAN HET VOORSTEL OP DE LOKALE BESTUREN

Het voorstel heeft geen weerslag op de gemeenten, de openbare centra voor maatschappelijk welzijn (ocmw's), de intercommunales of de provincies voor wat hun personeel, de werkingsuitgaven, de investeringen en hun schuld en ontvangsten betreft.

4. WEERSLAG VAN HET VOORSTEL OP HET PERSONEELSBESTAND EN DE PERSONEELSBUDGETTEN

Het voorstel heeft geen rechtstreekse gevolgen op personeels- of organisatorisch vlak, noch op de personeelsbudgetten.

5. KWALITEIT VAN DE REGELGEVING

5.1. Reguleringsimpactanalyse (RIA)

Regelgeving ter goedkeuring van internationale overeenkomsten is vrijgesteld van een RIA (Omzendbrief VR 2014/13).

5.2. Wetgevingstechnisch en taalkundig advies

Ontwerpen van decreet die meermaals in dezelfde vorm voorkomen, moeten niet telkens voor wetgevingstechnisch- en taaladvies worden voorgelegd volgens Omzendbrief Wetgevingstechniek VR 2014/4 (aanwijzing nr. 305).

5.3. Aanvragen van de adviezen van de strategische adviesraden en de Raad van State

De Vlaamse minister bevoegd voor het buitenlands beleid en de Europese aangelegenheden wordt gemachtigd om het advies in te winnen van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen en van de Raad van State, afdeling Wetgeving, met het verzoek het advies te verstrekken binnen een termijn van 30 dagen, zoals bepaald in artikel 84, §1, eerste lid, 2° van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, op voorwaarde dat de overeenkomst effectief ondertekend is.

6. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar goedkeuring te hechten aan de investeringsbeschermingsovereenkomst tussen de Europese Unie en haar lidstaten, enerzijds, en de Republiek Singapore, anderzijds;
- 2° de vertegenwoordiger van de federale regering te machtigen om de overeenkomst mede namens het Vlaamse Gewest te ondertekenen, op voorwaarde dat zulks wordt vermeld onder de handtekening;
- 3° de minister-president van de Vlaamse Regering te gelasten om de federale minister van Buitenlandse Zaken van deze beslissing in kennis te stellen;
- 4° haar principiële goedkeuring te hechten aan het bijgaande voorontwerp van decreet houdende instemming met de onder 1° vermelde overeenkomst, ondertekend te _____ op _____, alsook aan het bijhorende ontwerp van memorie van toelichting;
- 5° de Vlaamse minister, bevoegd voor het buitenlands beleid en de Europese aangelegenheden:
 - 5.1. te gelasten over voornoemd voorontwerp van decreet het advies in te winnen van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV);
 - 5.2. te machtigen te beoordelen of voornoemd advies aanleiding kan geven tot aanpassing van de heden door de Vlaamse Regering principieel goedgekeurde tekst;
 - 5.3. te gelasten over het voorontwerp van decreet het advies in te winnen van de Raad van State, met verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van dertig dagen zoals bepaald in artikel 84, §1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, op voorwaarde dat overeenkomst werd ondertekend en als de Vlaamse minister oordeelt dat voornoemd advies geen aanleiding geeft tot aanpassing van de heden door de Vlaamse Regering principieel goedgekeurde teksten.

Brussel,

De minister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed,

Geert BOURGEOIS

Bijlagen:

- een voorontwerp van decreet;
- een ontwerp van memorie van toelichting;
- de tekst van de overeenkomst in het Nederlands;
- het advies van de Inspectie van Financiën d.d. 21 september 2018.